

DC 6.0 Scenariusze rozwojowe wybranych aspektów zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa

Kierownik zadania
prof. dr hab. Mariola Staniak

Zadanie 6.0. Scenariusze rozwojowe wybranych aspektów zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa

Dotacja Celowa MRiRW

Departament Strategii i Rozwoju

Departament Nieruchomości i Infrastruktury Wsi

Zakłady naukowe realizujące zadanie:

Zakład Uprawy Roślin Pastewnych

Zakład Gleboznawstwa i Ochrony Gruntów

Zakład Systemów i Ekonomiki Produkcji Roślinnej

Dział Upowszechniania i Wydawnictw

Termin realizacji zadania: 1 sierpnia – 31 grudzień 2023 r.

Przesłanki do realizacji tego zadania:

- 1. Zmiany sytuacji na obszarach wiejskich i w sektorze rolno-spożywczym w związku z wystąpieniem pandemii Covid-19 i wojną na Ukrainie**
- 2. Przyjęcie nowego budżetu UE po 2020 r. i nowych form wsparcia**
- 3. Pojawienie się kluczowych dokumentów nie ujętych w Strategii 2030 przyjętej przez Radę Ministrów 15 października 2019 r.**
 - Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich w UE
 - Pakt na rzecz Obszarów Wiejskich
 - Plan działania na rzecz pobudzenia zrównoważonego, spójnego i zintegrowanego rozwoju obszarów wiejskich
 - Pakiet „Fit to 55”
 - Europejski Zielony Ład
 - Strategia „od pola do stołu”
 - Polski Ład
 - Polski Ład dla Polskiej Wsi

Cel zadania

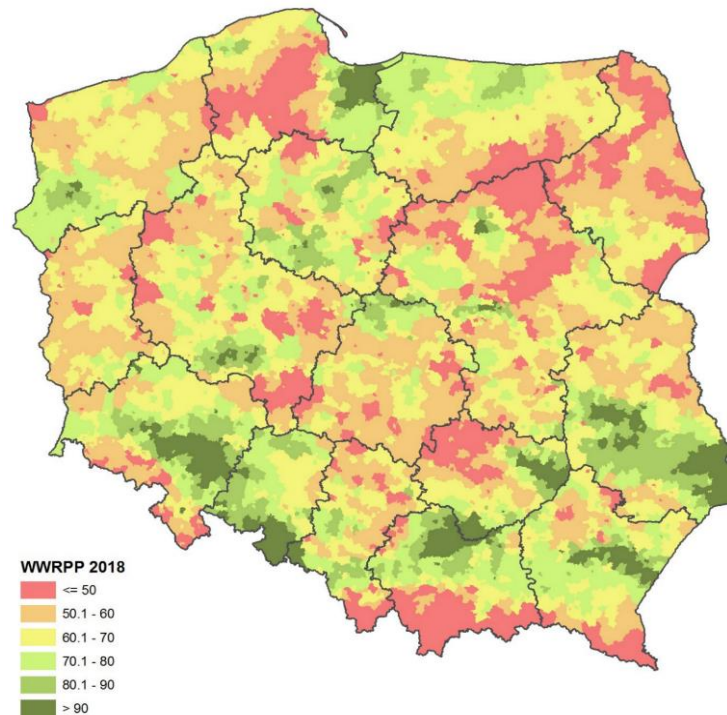
Celem jest wsparcie MRiRW w aktualizacji Strategii zrównoważonego rozwoju wsi rolnictwa i rybactwa 2030 oraz prognozowaniu potencjalnych kierunków rozwoju produkcji rolniczej i rybackiej pod kątem zróżnicowanych warunków klimatyczno-glebowych i organizacyjno-ekonomicznych.

Zakres merytoryczny obejmuje 4 zadania.

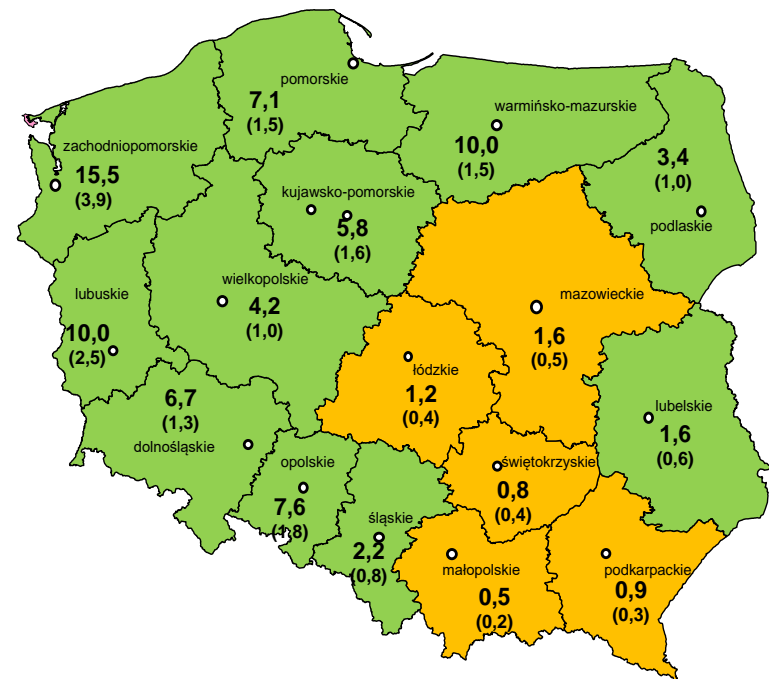
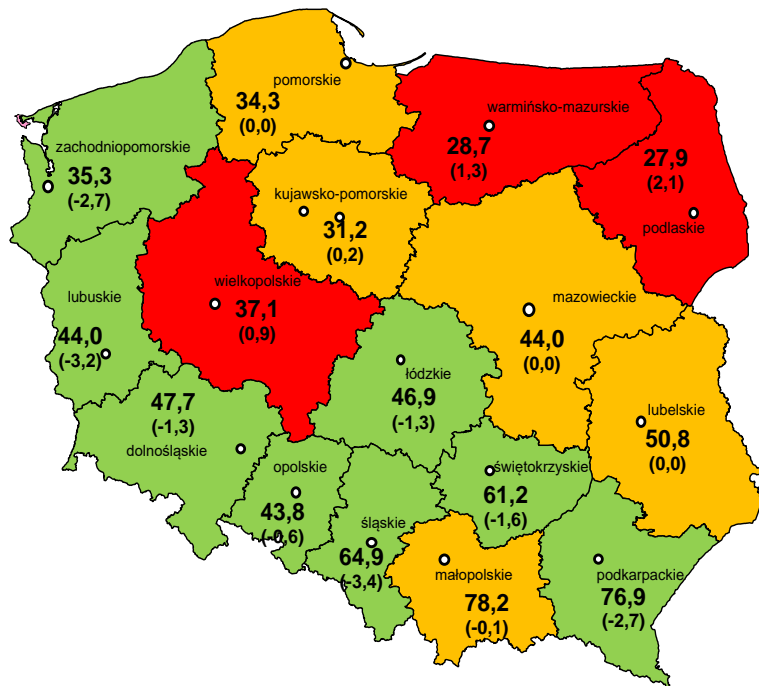
ZADANIE 1. Przygotowanie analizy różnicowań regionalnych potencjalnych kierunków rozwoju produkcji rolniczej i rybackiej pod kątem zróżnicowanych warunków klimatyczno-glebowych i organizacyjno-ekonomicznych.

Mapy przedstawiające stan obecny i zmiany obserwowane od 2014 r.
we wskaźniku waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (WWRPP)

ZADANIE 1. Przygotowanie analizy różnicowań regionalnych potencjalnych kierunków rozwoju produkcji rolniczej i rybackiej pod kątem zróżnicowanych warunków klimatyczno-glebowych i organizacyjno-ekonomicznych.

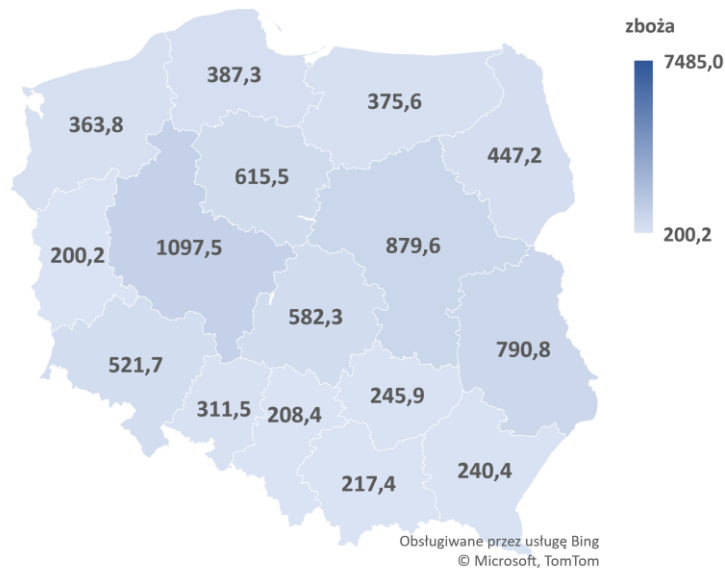
Mapy przedstawiające stan obecny i zmiany obserwowane od 2014 r. **w strukturze obszarowej gospodarstw rolnych**

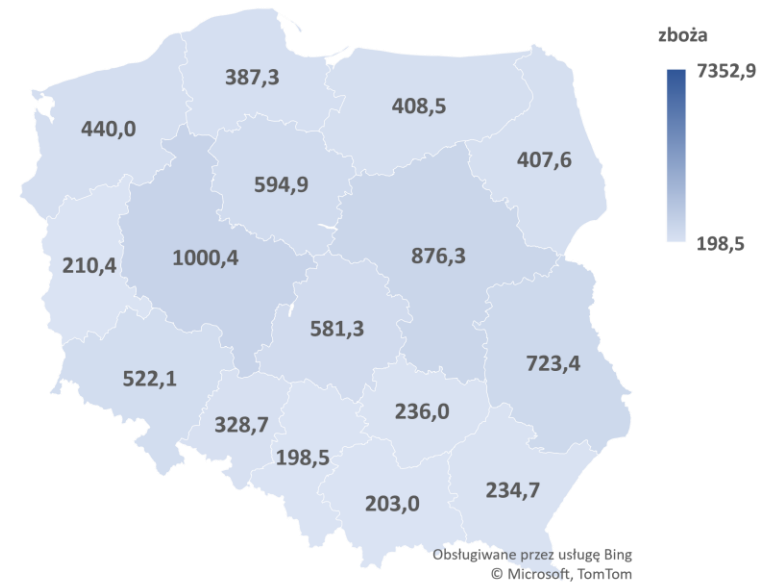
ZADANIE 1. Przygotowanie analizy różnicowań regionalnych potencjalnych kierunków rozwoju produkcji rolniczej i rybackiej pod kątem zróżnicowanych warunków klimatyczno-glebowych i organizacyjno-ekonomicznych.

Mapy przedstawiające stan obecny i zmiany obserwowane od 2014 r.:
w wielkości upraw zbóż i roślin pastewnych

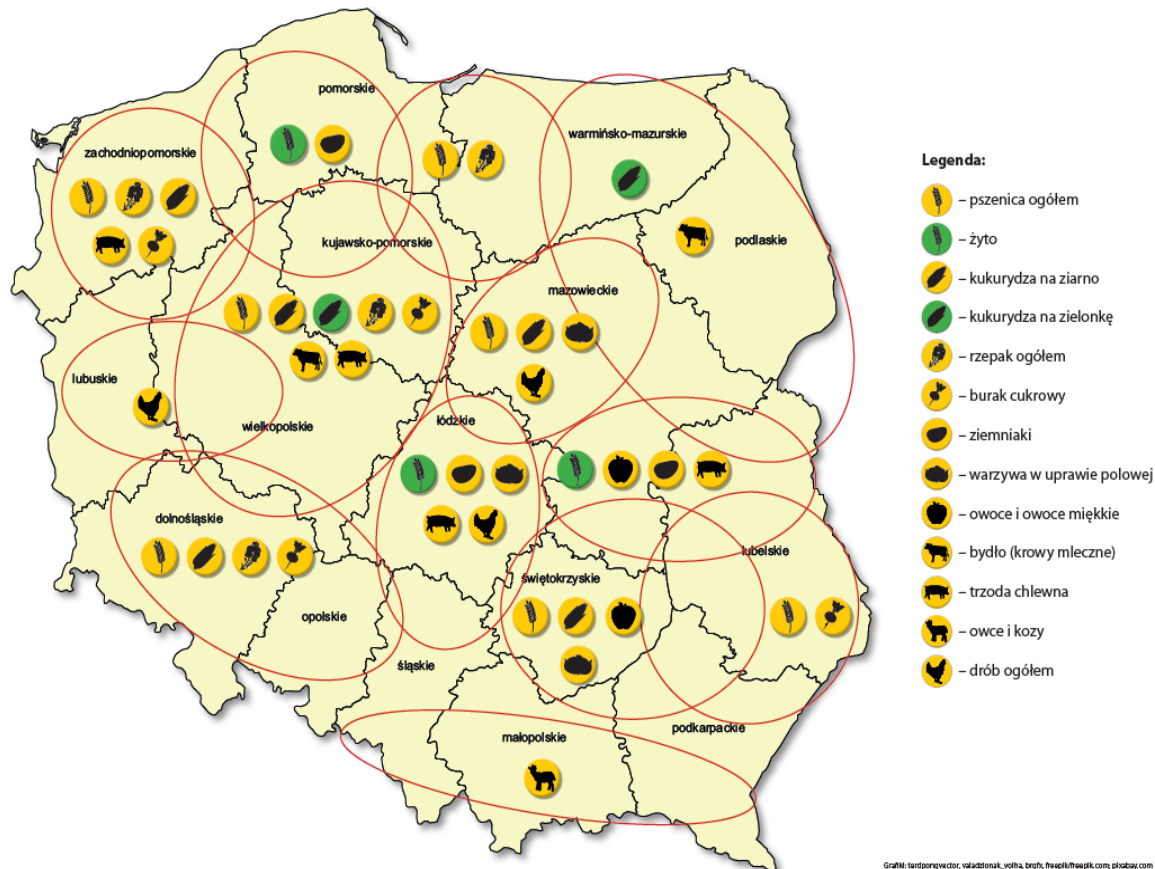
Powierzchnia zasiewów (tys. ha) zbóż ogółem,
w 2014 roku

Powierzchnia zasiewów (tys. ha) zbóż ogółem,
średnia z lat 2020-2022

Zadanie 1. Opracowanie mapy Polski prezentującej obszary strategicznej lokalizacji poszczególnych rodzajów produkcji roślinnej i zwierzęcej, kluczowych z punktu widzenia bezpieczeństwa żywnościowego.

Miernik 1. Analiza zróżnicowania regionalnego potencjalnych kierunków rozwoju produkcji rolniczej i rybackiej pod kątem odmiennych warunków klimatyczno-glebowych i organizacyjno-ekonomicznych

DOTACJA CELOWA 2023

ZADANIE 6.0

Scenariusze rozwoju wybranych aspektów zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa

RAPORT miernik 1:

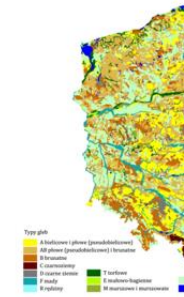
Analiza zróżnicowania regionalnego potencjalnych kierunków rozwoju produkcji rolniczej i rybackiej pod kątem odmiennych warunków klimatyczno-glebowych i organizacyjno-ekonomicznych.

Kierownik zadania: prof. dr hab. Mariola Staniak

Zakład Uprawy Roślin Pastewnych
dr Jolanta Bójarszczak
dr Katarzyna Czopek
dr hab. Eliza Gawęł
prof. dr hab. Janusz Podleśny

Zakład Systemów i Ekonomiki Produkcji Roślinnej
prof. dr hab. Mariusz Maryka
prof. dr hab. Stanisław Krasowicz
dr hab. Jerzy Kopinski
dr Andrzej Mądej

Zdział Upowszechniania i Wydawnictw
Marcin Brzeski

Rysunek 2. Główne typy gleb w Polsce na 1

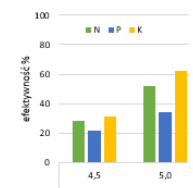
Znaczący wpływ na żywność gleb organicznych (próchnicy), decydujące o i zachodzących procesach przemian biolog siedliska, a określić miarom aktywności próchnicy gleb użytkowanych rolniczo na organicznej i użać że zagrożone susz Polski.

Skład granulometryczny gleb (tekstyzność) gleby do magazynowania w żywności i urodzajności. Dla celów badań przemierzania wody i rozpuszczalnik klasyfikacja gleb według kategorii agropozostających kategorii agronomicznej kraju.

¹¹ Wiśnik T., Głowski T.: Przyrodnicza botanika z Warszawy, 1977.

podkarpackim i podlaskim. Sprzyja te środowiskowej gleb poprzez ich wzdłużanie udzielanie przez woje wodnej.

Uregulowanie odczynu gleb pop agronomicznym, propozycją, al właściwości fizyczne, fizykochemicz gospodarki nawozowej decydujące zna wyznaczający zapotrzebowanie na siki gleb i produktywności roślin wynika z odczynu gleby poprawia gospodarow wykorzystywane przez rośliny i nie powodując np. eutrofizację. Odczyn gl danego pierwiastka prowadzi do szybki

Rysunek 3. Względna efektywność płone

Zródło: opracowanie IUNG-PIB na podstawie

Efektywność zabiegu wapnowania w następnym przegrodzonego zab (rodzok produkcji) mogący ogranicz wykorzystaniem składników nawozowoc wynika, że przeciętna produktywność r wapniowych na poziomie roku 2020, t ograniczających, w perspektywie kilku ¹¹ UR w okw w odniesieniu do okresu bis

¹¹ Grzebiusz W., Diana J. B., Szczerpaniak W. gminów omoty. Studia i Raporty IUNG-PIB. 2. Kopinski J., Ochaj P.: Analiza zmian odczynu potencjalnych strak makroskładników nawozow

Tabela 2. Kategoria agronomiczna- jako granulometrycznej gleby lub udziału czyste

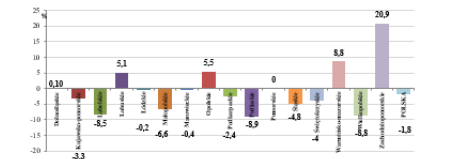
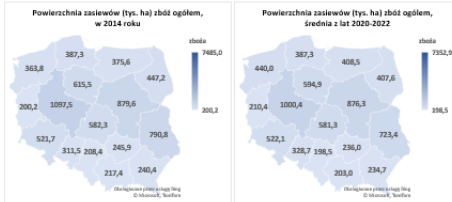
Kategoria agronomiczna gleb	Grupa g
Bardzo lekkie	piasek luźny – pl, piat piasek sialo gliniasty pylasty – pm.
Lekkie	piasek gliniasty lekki pylasty – plgl, piasek gliniasty mocn
Średnie	głina lekka – gl, glna gliniasty – glg, pył z w
Ciężkie	głina średnia – gg, gl ciężka – gc, glna cięż pl, il – i, il pylasty – i

Istotny wpływ dla jakości gleb Polska ma również zjawisko erozji wodnej. Wzru wynikając na skutek procesu kondensacji i likwidacji wodnocy, oraz sadów i trw Przewidywają temu, m.in. poprzez siód działania i interwencja kierowane do roli

Istotnym czynnikiem ograniczającym waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyj makro- i mikroskładniki. Udział gleb o r 2017-2020 wyniosł 40-43% (Tab. 3). Ta wynika przede wszystkim z charakter pokrywą glebową na terenie kraju. Pona lekkie i bardzo lekkie, wytworzone z kwai wytworzone ze sial osadowych wodn luźnym składem granulometrycznym, są gdyż tworzywem są minerały o niskiej zar i bardzo niskim odczynu zmniejszają się latach 2017-2020. W znacznym stopniu, nawozach wapniowych w ostatnich latach zużycia wapna miał miejsce także w woje stanowią gleby o kwazym i bardzo kwai

¹¹ Tereska H. Krasowicz S., Szczyński T.: Su przestrzeni produkcyjnej. Pamiętnik Pałowski, 20

całkowitej powierzchni kraju objętej zasiewami zbóż, zai najmniej zbóż uprawiano w woj. lubuskim (odpowiednio 200,2 i 210,4 tys. ha). W ujęciu regionalnym wzrost arealu uprawy zbóż ogólna zanotowano tylko w 4 województwach: zachodniopomorskim (o 21%), warmińsko-mazurskim (9%), opolskim (9%) i lubuskim (5%), natomiast w pozostałych województwach powierzchnia zmniejszała się, przy czym największy spadek dotyczył województw: lubelskiego, podlaskiego i wielkopolskiego (po 9%) oraz małopolskiego (7%) (Rys. 7).

Rysunek 7. Zmiany w powierzchni zasiewów (%) zbóż ogólnem w województwach pomiedzy rokiem 2014 a średnią z lat 2020-2022

Zródło: opracowanie IUNG-PIB na podstawie danych GUS

Powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych wraz z mieszanekami zbożowymi w 2014 roku wyniosła 6698,9 tys. ha, zaś w latach 2020-2022 zmniejszyla się średnio o ok. 8% i wyniosła 6191,0 tys. ha. W ujęciu regionalnym zachodzące zmiany cechowały się znacznym

ZADANIE 2. Ocena projektu analizy strategicznej w zakresie trendów, pułapek rozwojowych i wyzwań sektora rolno-spożywczego i rozwoju obszarów wiejskich pod kątem zgodności z celami środowiskowo-klimatycznymi przyjętymi na poziomie kraju i UE.

Miernik 2. Opinia do projektu analizy strategicznej w zakresie trendów, pułapek rozwojowych i wyzwań sektora rolno-spożywczego i rozwoju obszarów wiejskich lub projekt analizy strategicznej w zakresie trendów, pułapek rozwojowych i wyzwań sektora rolno-spożywczego i rozwoju obszarów wiejskich z uwagami naniesionymi w tryb. rej zm.

Opinia

Dotyczy: Analiza strategiczna w zakresie trendów, pułapek rozwojowych, wyzwań sektora rolno-spożywczego i rozwoju obszarów wiejskich oraz scenariuszy rozwoju w związku z aktualizacją Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030.

Analiza strategiczna w zakresie trendów, pułapek rozwojowych, wyzwań sektora rolno-spożywczego i rozwoju obszarów wiejskich oraz scenariuszy rozwoju w związku z aktualizacją Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030, zwana dalej *Analizą strategiczną* została przygotowana przez zespół ekspertów Boundless Development na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Autorzy opracowania z pewnością legitymują się dużym doświadczeniem zawodowym i eksperckim, ale odnosi się wrażenie, że wiedza ta w małym stopniu dotyczy rolnictwa, zwłaszcza produkcji roślinnej i zwierzęcej oraz ekonomii i organizacji rolnictwa (w raporcie bardzo często używane są niepoprawne i potoczne zwroty niezgodne z terminologią branżową). Autorzy opracowania wykorzystali bogate i aktualne zasoby informacji, ale prawie całkowicie pominieli opracowania znanych naukowców – specjalistów z zakresu rolnictwa i ekonomistów rolnych, również współpracujących z MRiRW.

Pierwsza uwaga dotyczy przyjęcia zakresu czasowego 2019-2021 (dla części danych 2019-2020), który jest niewystarczający do analizy trendów i nie daje podstaw do poprawnego prognozowania dla perspektywy średniookresowej 2030 r. Z tego powodu w opracowaniu nie użyto nawet najprostszych narzędzi statystycznych (np. równanie trendu).

Bardzo powierzchownie potraktowano istotny z punktu widzenia strategii rozwoju rolnictwa do roku 2030 i dalszych okresów (horyzontów) prognozowania problem regionalnego zróżnicowania rolnictwa i obszarów wiejskich. Podrozdział *Liczba i wielkość podmiotów* (str. 5) należy uzupełnić o bardziej szczegółowe dane struktury obszarowej, która ma kluczowe znaczenie dla perspektyw rozwojowych sektora oraz o charakterystykę zmian w zasobach podstawowego czynnika produkcji jakim jest ziemia. Omówienie zestawień tabelarycznych sprowadzające się do prostego opisanie zawartości tabeli tj. „zmniejszyło się”, „zwiększyło się” jest daleko niewystarczające w tego typu opracowaniach. Podrozdział ten należy uzupełnić o komentarz wskazujący na główne

Analiza strategiczna na rzecz aktualizacji Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030

Kierunki wykorzystania przestrzeni i zasobów ziemi z uwzględnieniem ich zróżnicowań terytorialnych

Struktura wykorzystania ziemi ulega ciągłym zmianom pod względem jej użytkowania na określone cele. Główny podział może zostać dokonany z wyróżnieniem wykorzystania jako: obszary rolne, lasy, tereny zabudowane dla celów mieszkalnych, tereny przemysłowe, czy chronione obszary przyrody. Sama struktura różni się w zależności od potencjału, poziomu rozwoju regionu, czy sytuacji ekonomicznej. Analiza trendów w wykorzystaniu przestrzeni i zasobów ziemi została przedstawiona w niniejszym rozdziale.

Tabela 23. Zmiana struktury wykorzystania powierzchni kraju w latach 2010-2023

wzrost/obniżenie	Zmiana struktury wykorzystania powierzchni kraju w latach 2010-2023				tereny rolne
	użytki rolne	nieużytki rolne	grunty leśne, zadrzewienia, zakrzewienia	grunty pastwiskowe	
obniżenie	-4,0%	-1,6%	-0,3%	2,5%	13,2%
obniżenie	-2,9%	-7,5%	-10,3%	2,4%	2,3%
obniżenie	2,8%	4,9%	0,1%	-3,4%	4,3%
wzrost	1,4%	1,3%	0,2%	0,6%	5,7%
zachowawczo	6,3%	4,9%	2,9%	0,3%	4,6%
obniżenie	0,6%	7,4%	0,2%	0,4%	4,1%
obniżenie	0,5%	3,3%	-0,3%	1,1%	3,3%
kujańsko-pomorskie	3,9%	6,0%	0,0%	1,2%	3,8%
kujańsko-pomorskie	5,0%	3,9%	0,3%	1,2%	1,3%
warmińsko-mazurskie	4,7%	-2,7%	0,5%	0,4%	3,2%
śląskie	0,3%	2,3%	1,6%	3,4%	5,5%
świętokrzyskie	0,5%	-1,2%	0,4%	2,0%	4,7%
śląskie	0,8%	5,1%	0,2%	3,4%	6,9%
podkarpackie	0,0%	-0,1%	0,6%	1,6%	6,1%
podkarpackie	2,8%	-7,1%	0,7%	3,4%	4,5%
mazowieckie	0,8%	-0,9%	0,0%	-0,6%	5,2%
ŁĄCZNIE - POLSKA	-1,8%	-6,7%	-0,2%	2,4%	16,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Otwartego Urzędu Statystycznego.

Dane o strukturze wykorzystania powierzchni kraju wskazują, że od 2010 r. odnotowano wzrost gruntów rolnych, zarówno tych stanowiących użytki, jak i nieużytki. Zmniejszeniu uległa jedynie powierzchnia gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych. Wielkość użytków rolnych najbardziej wzrosła kolejno w woj. zachodniopomorskim, pomorskim i podlaskim, a zauważalny jest trend szybszego wzrostu w północnej części kraju. Wielkość nieużytków rolnych najbardziej wzrosła kolejno w woj. dolnośląskim, kujawsko-pomorskim i lubelskim. Względem gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych zmiany są niewielkie za wyjątkiem województwa śląskiego, w którym odnotowano spadek powierzchni o ponad 10%. W ujęciu całego kraju zauważalny jest trend dynamicznego wzrostu terenów o różnym przeznaczeniu takim jak **budowlane** i **ziemie**.

Tabela 24. Zmiana struktury wykorzystania użytków rolnych w kraju w latach 2010-2023

Zmiana struktury wykorzystania użytków rolnych w kraju w latach 2010-2023	

- Mariola Staniak**
Ale...
tab. 23 i 24 - powinna się wyraźnie zaznaczyć, że jest to analiza wykorzystania powierzchni całego kraju, w odniesieniu do uwzględnionych analiz, dotyczących gospodarstw rolnych.
- Mariusz Matyka**
Propozycja w tabeli zawrzeć wartości nominalne i % zmian.
- Mariola Staniak**
Tabela wartości należy skomentować.
- Mariola Staniak** 9 sierpnia 2023 r.
Odpowiedź Rozstrzygnięte
- Mariusz Matyka**
Analiza tych wskaźników wskazuje, że mogą one być używane pod warunkiem, że cała powierzchnia Polski się zwiększyła. Chyba, że część kategorii nie zmieniła się w ogóle. Proszę o wykręślenie.
- Mariola Staniak**
Proszę o skorygowanie, o jakie białosze ziemia chętna.
- Mariusz Matyka**
Propozycja w tabeli zawrzeć wartości nominalne i % zmian.

Opinia wysłana do MRiRW 11 sierpnia 2023 r.

ZADANIE 3. Przygotowanie propozycji możliwych do wdrożenia w Polsce rozwiązań infrastrukturalnych lub praktyk rolniczych w zakresie zwiększenia retencji wodnej, które spełniają następujące warunki:

- zwiększają/ poprawiają długoterminową odporność rolnictwa lub rybactwa na skutki zmiany klimatu, a mianowicie susze i powodzie oraz wspierają różnorodność biologiczną;
- służą poprawie racjonalności gospodarki wodnej dzięki odpowiedniemu regulowaniu stosunków wodnych na gruntach rolnych lub leśnych
- służą ograniczeniu odpływu wody lub zwiększeniu retencji wód;
- nie prowadzą do pogorszenia stanu wód powierzchniowych i gruntowych;
- nie uniemożliwiają poprawy stanu lub potencjału ekologicznego odnośnych jednolitych części wód
- są zgodne z wymogami określonymi w wytycznych technicznych dotyczących stosowania zasady „nie czynić poważnych szkód” (2021/C 58/01)
- zapewnią w szczególności zgodność z przepisami UE w zakresie ochrony środowiska, w tym z dyrektywą w sprawie OOŚ (2014/52/UE) i ramową dyrektywą wodną (2000/60/WE)
- są zgodne z dyrektywą 2011/92/UE zmienioną dyrektywą 2014/52/UE
- są zgodne z przepisami dyrektywy 2009/147/WE w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (dyrektywa ptasia) oraz dyrektywy 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (dyrektywa siedliskowa)

Do każdego rozwiązania należało określić warunkowość jego wdrożenia.

Miernik 3. Opracowanie propozycji możliwych do wdrożenia w Polsce rozwiązań infrastrukturalnych lub praktyk rolniczych w zakresie zwiększenia retencji wodnej;

DOTACJA CELOWA 2023

ZADANIE 6.0

Scenariusze rozwoju wybranych aspektów zrównoważonego rolnictwa i rybactwa

Kierownik zadania: prof. dr hab. Mariola Staniak

OPRACOWANIE miernik 3:

Propozycje możliwych do wdrożenia w Polsce infrastrukturalnych i praktyk rolniczych w zakresie zwiększenia retencji wodnej

Autor: mgr inż. Damian Badora

3. Rozwiązania infrastrukturalne

3.1. Johad – tradycyjna indyjska struktura retencyjna

Johad to tradycyjna indyjska struktura retencyjna (Rys. 1), stosowana od wielu wieków do gromadzenia wody deszczowej w obszarach o niskiej ilości opadów i problemach z dostępem do wody pitnej. Johad to rodzaj małego, sztucznego zbiornika wodnego lub zbiornika, zwykle wykopanego w naturalnych zagłębieniach terenu lub na suchych obszarach. Celem johad jest zbieranie deszczówki i gromadzenie wody, która może być wykorzystywana do nawadniania zwierząt i celów domowych [51, 52].

Koncepcja johad jest częścią tradycyjnej wiedzy i praktyk zrównoważonego gospodarowania zasobami wody w Indiach. Pomagają one spora problemami suszy, brakiem dostępu do wody oraz niedoborami w odgrywają istotną rolę w zachowaniu wód gruntowych i podnoszeniu w obszarach wiejskich [51].

Współcześnie johady nadal są wykorzystywane w wielu obszarach inspirowania dla różnych projektów zrównoważonego rozwoju i inicjatyw wód w Indiach. Działają one w kontekście coraz większego wpływu zmiany klimatu i zmianami klimatycznymi. Johady stanowią ważny element dla praktyki gospodarowania zasobami wodnymi.

Ocena oddziaływania na środowisko oraz ocena oddziaływania na obszar Natura 2000

W niektórych sytuacjach przedsięwzięcia dotyczące mokradel może nakładać je na środowisko, jeśli uzna to z Przesłankami do takiej decyzji:

- analiza kryteriów
- zasięgnięcie opinii
- planowana inwestycja przedsięwzięcia może oddziaływać na:
- planowane przedsięwzięcie może oddziaływać na:

Zgodnie z przepisami ustawy, organ może odmówić zezwolenia na realizację projektu, jeśli będą istniały przesłanki, dotyczące nieosiągnięcia celów, związanych z jakością wód, w tym również utrzymaniu dobrego stanu ekologicznego rzeki (jezior [53, 58]).

W takim przypadku konieczne będzie przedłożenie dokumentacji dotyczącej oceny oddziaływania na środowisko lub oceny oddziaływania na obszar Natura 2000.

Ocena oddziaływania na obszar Natura 2000 ma na celu identyfikację skutków planowanej działalności dla tych obszarów. Jeśli istnieje ryzyko negatywnego wpływu, konieczna jest szczegółowa ocena w celu minimalizacji skutków lub nawet rezygnacji z projektu.

3.4. Rekonstrukcja mokradel

Znaczenie mokradel w cyklu hydrologicznym polega głównie na renowacji wody w danym krajobrazie (Rys. 4). Różne typy mokradel stabilizują przepływ i odpływ wód rzecznych, jednocześnie zapobiegając nadmieremu parowaniu tej wody. Mokradła są w stanie wchłaniać ogromne ilości wody oraz oddawać bardzo powoli np. podczas suszy. W kontekście rosnących zmian klimatycznych, rola mokradel jest coraz bardziej istotna [77].

Utrzymywanie naturalnych mokradel oraz ewentualna rekonstrukcja, a także zachowanie naturalnego charakteru strumienia, to znacznie bardziej efektywne formy małej retencji w zbiornikach wodnych [77].

Ocena oddziaływania na środowisko oraz ocena oddziaływania na obszar Natura 2000

W niektórych sytuacjach przedsięwzięcia dotyczące mokradel może nakładać je na środowisko, jeśli uzna to z Przesłankami do takiej decyzji:

- analiza kryteriów
- zasięgnięcie opinii
- planowana inwestycja przedsięwzięcia może oddziaływać na:
- planowane przedsięwzięcie może oddziaływać na:

Zgodnie z przepisami ustawy, organ może odmówić zezwolenia na realizację projektu, jeśli będą istniały przesłanki, dotyczące nieosiągnięcia celów, związanych z jakością wód, w tym również utrzymaniu dobrego stanu ekologicznego rzeki (jezior [53, 58]).

W takim przypadku konieczne będzie przedłożenie dokumentacji dotyczącej oceny oddziaływania na środowisko lub oceny oddziaływania na obszar Natura 2000.

3.5. Rekonstrukcja terenu zalewowego

Teren zalewowy (Rys. 5) to obszar przylegający do rzeki, który naturalnie pełni rolę miejsca magazynowania nadmiaru wody z powodzi i opadów deszczu [79].

Nadmierna zabudowa terenów, która prowadzi przede wszystkim do uszczelnienia podłoża powoduje zmniejszenie ilości naturalnych terenów zalewowych, co może przyczynić się do zwiększenia ryzyka powodzi zalewowych było również odwadnianych i pokrytych roślinnością [80]. Rekonstrukcja terenów zalewowych oraz celów przywrócenia ich zdolności do zatrzymania wody – celu przywrócenia funkcji ekosystemu [24, 79].

Ocena oddziaływania na środowisko oraz ocena oddziaływania na obszar Natura 2000

W niektórych sytuacjach przedsięwzięcia dotyczące rekonstrukcji terenów zalewowych może oddziaływać na:

- analiza kryteriów
- zasięgnięcie opinii
- planowana inwestycja przedsięwzięcia może oddziaływać na:
- planowane przedsięwzięcie może oddziaływać na:

3.6. Stawy retencyjne

Stawy są to płytkie zbiorniki wody (Rys. 6), zasłane przez opady atmosferyczne oraz płytkie wody podziemne. Ich głębokość nie przekracza zazwyczaj 2 metrów. Stawy mogą być stworzone w sposób naturalny lub wykonane sztucznie.

Stawy retencyjne są zwykle projektowane z dodatkową pojemnością do przechwytywania spływu powierzchniowego podczas opadów deszczu. W skład stawu wchodzi zazwyczaj również zagospodarowany brzoż oraz otoczenie w celu zapewnienia dodatkowej pojemności podczas opadów deszczu. Są one tworzone poprzez wykorzystanie istniejącego naturalnego zagłębienia, wykopanie nowego zagłębienia lub budowę nasypów [82].

Ocena oddziaływania na środowisko oraz ocena oddziaływania na obszar Natura 2000

Tworzenie małych stawów do 5000 m² (liczba inwestycji nie wymagała przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko [53, 58]).

W niektórych sytuacjach przedsięwzięcia dotyczące budowy stawu organ odpowiedzialny za decyzje dotyczące wpływu na środowisko może nakładać przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko, jeśli uzna to za konieczne.

Przesłankami do takiej decyzji są:

- analiza kryteriów, o których mowa w ustawie [53];
- zasięgnięcie opinii od organów opiniujących;
- planowana inwestycja kwalifikuje się jako przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko [54];
- planowane przedsięwzięcie może potencjalnie znacząco wpłynąć na obszar Natura 2000 [55-58] – wówczas przeprowadza się również ocenę oddziaływania na obszar Natura 2000.

Zgodnie z przepisami ustawy, organ może odmówić zezwolenia na realizację projektu, jeśli będą istniały przesłanki, dotyczące nieosiągnięcia celów, związanych z jakością wód, w tym również utrzymaniu dobrego stanu ekologicznego rzeki (jezior [53, 58]).

W takim przypadku konieczne będzie przedłożenie dokumentacji dotyczącej oceny oddziaływania na środowisko lub oceny oddziaływania na obszar Natura 2000.

Ocena oddziaływania na obszar Natura 2000 ma na celu identyfikację skutków planowanej działalności dla tych obszarów. Jeśli istnieje ryzyko negatywnego wpływu, konieczna jest szczegółowa ocena w celu minimalizacji skutków lub nawet rezygnacji z projektu.

**Opracowanie wystlane do MRiRW 3 października 2023 r.
Zaakceptowane 4 grudnia 2023 r.**

ZADANIE 4. Wsparcie eksperckie w zakresie opracowania dokumentacji wdrożeniowej wsparcia w ramach inwestycji B3.3.1. KPO pod kątem wykorzystania w nich ww. propozycji rozwiązań infrastrukturalnych lub praktyk rolniczych w zakresie zwiększenia retencji wodnej.

Miernik 4. Wsparcie eksperckie w zakresie opracowania dokumentacji wdrożeniowej inwestycji B3.3.1. KPO.

Opiniowanie dokumentów, m.in. Kryteria wyboru przedsięwzięć w ramach inwestycji B3.3.1 Inwestycje w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (pismo z dnia 24.11.2023).

Zadanie 6.0.

Scenariusze rozwojowe wybranych aspektów zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa

Dziękuję Państwu za uwagę

